

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2015. gada 14. aprīlī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Gunārs Kusiņš un Sanita Osipova,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto A (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 29/2015),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja apstrīd likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 7. panta trešās daļas, ciktāl tā attiecas uz tiesnešiem, (turpmāk – apstrīdētā norma) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 91. un 110. pantam un lūdz atzīt to par spēkā neesošu attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju no spēkā stāšanās brīža.

2. Likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 7. panta trešajā daļā minētajām personām ir atļauts savienot valsts amatpersonas amatu tikai ar:

1) amatu, kuru viņi ieņem saskaņā ar likumu vai Saeimas apstiprinātajiem starptautiskajiem līgumiem, Ministru kabineta noteikumiem un rīkojumiem, ja tas neapdraud valsts amatpersonas vai institūcijas, kurā attiecīgā valsts amatpersona ir nodarbināta, normatīvajos aktos noteikto patstāvību;

2) pedagoga, zinātnieka, profesionāla sportista un radošo darbu;

3) eksperta (konsultanta) darbu, kura izpildes vieta ir citas valsts administrācija, starptautiskā organizācija vai tās pārstāvniecība (misija), ja tas nerada interešu konfliktu un ir saņemta tās valsts amatpersonas vai koleģiālās institūcijas rakstveida

atļauja, kura attiecīgo personu iecēlusi, ievēlējusi, apstiprinājusi amatā vai kura minēta šā likuma 8.¹ panta vienpadsmitajā daļā;

4) amatu attiecīgās profesijas vai nozares arodbiedrībā vai biedrībā, izņemot šajā daļā minēto institūciju vadītājus;

5) amatu biedrībā, ja tas nerada interešu konfliktu un ir saņemta tās valsts amatpersonas vai koleģiālās institūcijas rakstveida atļauja, kura attiecīgo personu iecēlusi, ievēlējusi, apstiprinājusi amatā vai kura minēta šā likuma 8.¹ panta vienpadsmitajā daļā, un ja likumā nav noteikts citādi.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;

2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;

3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;

4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums un faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējas prasījums izvērtēt likuma normas atbilstību Satversmei ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona Satversmē noteikto pamattiesību aizskārums gadījumā var iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka Pieteikuma iesniedzēja ir tiesnese, kurai apstrīdētā norma liedz būt par sava bērna invalīda asistentu Invaliditātes likuma izpratnē. Šādu apstrīdētās normas skaidrojumu Pieteikuma iesniedzējai ir sniedzis arī Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā, ievērojot konstitucionālai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības (personas pieteikums Satversmes tiesai ir atzīstams par konstitucionālo sūdzību, un lieta ierosināma tad, ja pieteikums atbilst prasībām, kas noteiktas šā likuma 18. un 19.² pantā).

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 2. punkts prasa pieteikumā pamatot, ka ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi, vai arī tādu nav.

Pieteikumā ir sniegts pamatojums tam, ka Pieteikuma iesniedzējai nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtnā daļa noteic, ka gadījumā, ja nav iespēju pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka viņas pamattiesību aizskārumus esot radies 2014. gada novembrī, kad esot iestājies bērna veselības stāvokļa saasinājums. Tobrīd esot radušās situācijas, kad bērna asistentam esot bijis ļoti grūti saprasties ar Pieteikuma iesniedzējas bērnu un pildīt savus pienākumus, tamdēļ Pieteikuma iesniedzēja esot sākusi nopietni izvērtēt iespēju pašai pildīt asistenta pienākumus. Uz šādu nepieciešamību Satversmes tiesai adresētā dokumentā ir norādījusi arī speciālās izglītības iestāde, kurā mācās Pieteikuma iesniedzējas bērns. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2015. gada 25. februārī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā un ceturtnajā daļā, kā arī sestās daļas 2. punktā noteiktajām prasībām.

7. Konstitucionālajai sūdzībai jāatbilst arī citām prasībām, kas noteiktas Satversmes tiesas likumā.

No Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta un 19.² panta sestās daļas 1. punkta izriet prasība konstitucionālajā sūdzībā juridiski pamatot apgalvojumu, ka apstrīdētā norma aizskar pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības un ka tā ir pretrunā ar katru pieteikumā norādīto augstāka juridiskā spēka tiesību normu. Turklāt ir jāpamato, ka tieši šī neatbilstība izraisa pieteikuma iesniedzējam pamattiesību aizskārumu.

Satversmes tiesas likuma prasība par juridisko pamatojumu nozīmē, ka pieteikuma iesniedzējam ir pienākums sniegt juridiskus argumentus, vai apstrīdētajā normā ir ietverts tiesību ierobežojums, vai šis ierobežojums ir noteikts ar likumu, vai ierobežojumam ir leģitīms mērķis un vai tas ir samērīgs ar leģitīmo mērķi.

7.1. Pieteikuma iesniedzēja citastarp ir norādījusi, ka apstrīdētajā normā ietvertais ierobežojums neatbilst Satversmes 1. pantā noteiktajam tiesiskas valsts principam, kurā viens no būtiskiem elementiem ir samērīguma ievērošana. Tomēr pieteikumā nav pamatots tas, kādas konkrētas pamattiesības Pieteikuma iesniedzējai izriet no Satversmes 1. panta.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta un 19.² panta sestās daļas 1. punkta prasībām.

7.2. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst arī Satversmes 91. un 110. pantam.

No pieteikuma izriet, ka tiek apšaubīta apstrīdētās normas atbilstība vienīgi Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, kas noteic: „Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā.” Pieteikumā nav pamatots, ka apstrīdētā norma skartu Satversmes 91. panta otrajā teikumā ietverto diskriminācijas aizlieguma principu.

Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 110. pantam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai.

Līdz ar to pieteikums šajā prasījuma daļā atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 7. panta trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 110. pantam”.

2. Atteikties ierosināt lietu par likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 7. panta trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam.

3. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu – Latvijas Republikas Saeimu – līdz 2015. gada 14. jūnijam iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 1. kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš